Publicerad av Stockholms stift, 20130904

En biskop som håller samman och skiljer ut

En länk i kedjan. Biskopskorset har burits av alla tidigare biskopar i Stockholm. Eva Brunne är den åttonde. **Foto:** Mats Åsman

2009 blev Eva Brunne utsedd till biskop för Stockholms stift. Hon vill hålla samman stiftet och se vad som är viktigt för stiftet nu. Mycket av arbetstiden sitter hon i enskilda samtal och just samtalet är en väg att utveckla kyrkan.

En vacker vårdag i april när luften känns ljummen och trafikkontoret sopar gatorna tar biskop Eva Brunne emot i biskopsvåningen. Det är morgon och hon är klädd för att gå till jobbet: grå kavaj och byxor och den vackert lila biskopsskjortan.

Runt halsen hänger det stora korset i glimmande guld, ett kors som hon får låna så länge hon är biskop i Stockholms stift. Det är en nästan övertydlig symbol för att hon för tre och ett halvt år sedan valdes till biskop och efterträdde Caroline Krook.

Det var ett ganska jämt biskopsval mellan Eva och Hans Ulfvebrand, som numera är domprost i Stockholm och jobbar nära Eva bland annat i domkapitlet. Eva har varit präst i hela sitt yrkesliv. Hon prästvigdes som 24-åring, ett val hon aldrig ångrat, och sedan dess har hon varit kyrkan trogen.

Viktigaste uppgiften som biskop
Nu har hon slagit sig ner i soffgruppen och med van hand rättat till korset. Jag undrar hur hon ser på sitt uppdrag att vara biskop för Sveriges yngsta och befolkningsmässigt största stift. Vilken är din viktigaste uppgift?

- Att vara både sammanhållare och urskiljare. Hålla samman den del av Svenska kyrkan som jag har särskilt ansvar för, Stockholms stift, men också ingå i det större sammanhanget med Svenska kyrkan där jag är en av 14 biskopar. Sedan ingår att skilja ut både för mig själv, men också för andra: vad är viktigt nu? Vad är viktigt att vi som kyrka tar tag i, lyfter upp och avslöjar, men också förkunnar det varma i tron.

Makten och varsamheten
Du har makt som biskop. Hur använder du den?

- Har man mycket makt måste man vara försiktig och varsam om människor. Jag har makt genom uppdraget och bara jag uttalar mig så har jag ibland mer makt än jag själv förstår. Och ska vara varsam om människor som har mindre makt än jag har och som är beroende av min makt. Samtidigt inte rädd för att utöva makten när det behövs. Att säga ”ja” när det behövs, men också ett kraftfullt ”nej” när det behövs.

Du har dryga tre års erfarenhet som biskop. Har makten någon gång fått konsekvenser för dig?

- Nja, det närmaste som kommer upp i mig nu är att säga ”ja” eller ”nej” till de som har fått en kallelse till att bli präst eller diakon. Det säger något om mitt uppdrag, det är inte mitt eget vara utan det är också kyrkans. Till min makt hör att föra kyrkans talan. Det är ett svårt sätt att utöva makt för det handlar om människors kallelse, men det handlar också om kyrkans kallelse och det är den jag är satt att utöva. Och det kan jag inte backa från.

Eva Brunne förändras med positionen
De vänner som kände henne innan hon blev biskop är jätteviktiga för Eva Brunne. De vet vem hon var innan förändringen kom in i hennes liv och delvis förändrade henne.

- Med positionen och makten så förändras jag också. Vänner som funnits med hela tiden kan säga att nu händer det något här, nu är du inte Eva längre. De ger en ärlig kritik när det behövs och en ärlig uppmuntran när det behövs.

Eva Brunne har också stöd i de andra 13 biskoparna. De träffas sex-sju gånger om året för att leva och utveckla uppdraget. Hon är den andliga ledaren för alla i Stockholms stift, men kanske extra tydligt för präster och diakoner.

En samtalande ledare
Präster och diakoner har ett särskilt uppdrag med sina löften och biskopen ett särskilt ansvar för att viga dem till uppdraget och sedan också hålla kontakt med dem. Hur gör du det?

- Det är svårt att beskriva för det är så stort och de är så många. I mitt uppdrag ingår väldigt mycket samtal och då enskilda samtal. Människor söker upp mig eller jag söker upp dem för att det behövs. Ett samtal tar en stund så det tar tid innan jag hinner med allt och alla. Det är inte heller tanken med biskopsuppdraget, att man ska kunna möta precis varenda en. Vigningarna två gånger om året är en del av det andliga ledarskapet; att visa hur vi är länkade i en kedja. När jag inte har det här uppdraget längre så är det någon annan som tar över det. Och när en präst avslutar tjänsten så är det någon annan som tar över. Att visa på kedjan, att vi är en sådan kyrka, är en del av det andliga ledarskapet.

Biskop länkad till historien
Stockholms stift bildades 1942 och Manfred Björkquist blev den första biskopen, son till en kontraktsprost men själv inte verksam präst utan en tongivande ledare bland annat för ett par folkhögskolor och utvecklingen av folkkyrkoinriktningen inom Svenska kyrkan. Eva Brunne är den andra kvinnliga biskopen i stiftet och den åttonde i ordningen. Vad betyder historien för dig?

- Väldigt mycket. Vi är en kyrka som utvecklas genom tider och människor. Jag brukar berätta om korset som är ett påtagligt tecken på att uppdraget fortsätter. Precis samma kors har burits av alla biskopar i Stockholm och för mig blir det en daglig påminnelse om att jag är en länk i kedjan.

Eva Brunne har inte följt sina föräldrars yrkesval. Hon har inte en enda präst i släkten. Hennes barndom var som för många svenskar mer kyrklig av tradition. De gick i kyrkan på högtider, men inte mer än så. Och skulle en del av hennes äldre släktingar fått välja hade de nog inte gått då heller, tänker Eva.

Evas tro har vuxit långsamt

Hennes egna aktiva väg till kyrkan började med konfirmationen och sedan Kyrkans ungdom. Hon fick möta äldre ungdomar som hade en gudstro som hon blev nyfiken på. De var människor som hon tyckte väldigt mycket om och som hon ville likna. Där började det växa för Eva och sedan har det fortsatt att växa långsamt. Så du har inte fått en blixt från en klar himmel?

- Nej, det har jag inte. Jag tror att Gud ger oss möjlighet att tro utifrån hurdana vi är. En del behöver den där blixten från himlen och jag har behövt det långsamma växandet. Gud lever med oss utifrån de vi är och det vi behöver.

Kyrkans ståndpunkt och roll förändras
Eva är glad och stolt över en kyrka som har utvecklats under hennes livstid och där hon också varit med och drivit utvecklingen, till exempel i kyrkans förhållande till homosexuella. Det startades flera utredningar och Eva var med i två. Hon minns att det kändes ganska hopplöst ett tag, men så förändrades ståndpunkten. Och Eva är glad över att hon fått vara med i den utvecklingen. Det är så det ser ut i kyrkan, menar Eva. Vi samtalar och skaffar oss kunskap, ser varandra med kunskap för att sedan kunna förändras.

Hon ser sig som både sammanhållare och urskiljare. Vad är viktigt just nu? Vilken roll tycker du att kyrkan ska ha i det svenska samhället?

- Vi ska vara en stark och stor aktör bland många. Vi är en del av civilsamhället numera när vi inte är statskyrka längre. Det ska vi inte bara använda oss av utan också inse att vi är. Med möjlighet att täcka upp och komplettera där samhället i övrigt inte har möjligheter, men vi ska aldrig ta över helt och hållet.

Helena Thorén

Fem snabba frågor till Eva Brunne

1. Din första kontakt med kyrkan?
- Jag gick i kyrkan med min mormor, hon var en sådan som gick i kyrkan för att hon måste, och då följde jag med.

2. Är du biskop tills du pensionerar dig eller är du vald under en period?
- Nej, inte än i alla fall. Jag är biskop i tjänst tills jag pensioneras.

Och sedan biskop emerita?
- Ja, biskop är man alltid om man inte väljer att avsäga sig biskopsämbetet, men det är nog ingen som har gjort det.

3. Har någon biskop blivit uppsagd, inte fått utöva ämbetet?
- Det har nog aldrig hänt heller, men det finns en särskild ansvarsnämnd för biskopar som prövar om vi utför vårt uppdrag på ett riktigt sätt. Det är en viktig sak i en demokratisk kyrka. Jag har fått uppdraget från kyrkan och då ska jag också kunna stå under prövning av kyrkan om det behövs.

4. Var känner du dig bekväm?
- Det är många sammanhang som är spännande och bekväma och där jag får lära mig mycket. Det har jag drivits av hela livet att när jag får lära mig nytt då tycker jag att det är kul. Stannar det av tycker jag att det är trist.

5. Under din karriär, är det någonting du ångrar?
- Hmm, nej. Det finns saker som jag är glad och stolt över, men jag kan inte säga att jag ångrar någonting. Jag har aldrig ångrat att jag sa ja till min kallelse. Aldrig en enda stund. Det har varit tufft mellan varven, men jag har aldrig ångrat inriktningen. Jag har varit intresserad av annat, men det jag gör är jag väldigt stolt över.

Paradvåning med samtidskonst

Biskopsvåningen, som Gösta Ekman den äldre ägde på sin tid, är i två etage där det nedre planet är en representationsvåning. Den är ljus med utsikt över kyrkan Hedvig Eleonora i Stockholm och vackert inredd med skandinaviskt ljusa träslag och färger.

På väggarna och på bord finns konst från två konstnärkollektiv i Stockholmsområdet, Inuti och Inuti 2. Gemensamt för konstnärerna är att de har något kognitivt funktionshinder, ofta autism och Downs syndrom, och att de jobbar i en LSS-verksamhet (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade).

Just nu hänger tavlor i progression bakom soffan där Eva Brunne sitter. Konstnärerna har inte målat klart dem utan de fortsätter måla när de får tillbaka dem. Två djurskulpturer, en häst och en elefant, pekar Eva också ut ”De byter konsten en gång i halvåret och det är jätteroligt för det blir ett helt nytt intryck här”.